

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Γ' ΤΑΞΗΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΞΕΤΑΣΗΣ: 24/06/2020

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1

- α. σχ. βιβλίο σελ. 77 Προτείνεται οι μαθητές να ξεκινήσουν με τη φράση «Παράταξη μεγάλης πολιτικής απήχησης της εθνοσυνέλευσης 1862-1864» και συνεχίζουν « Οι πεδινόι ....μικροκαλλιεργητές»
β. σχ. βιβλίο σελ. 86 «Το μοναδικό νέο πολιτικό στοιχείο...της κοινωνίας»
γ. σχ βιβλίο σελ. 93 «Τα αριστερά κόμματα» και «Πράγματι...φιλελεύθερους»

ΘΕΜΑ Α2

- α. Σωστό
β. Λάθος
γ. Λάθος
δ. Σωστό
ε. Λάθος

ΘΕΜΑ Β1

Σχ. βιβλίο σελ. 26-27 «Το πιστωτικό σύστημα ...ομάδων»

ΘΕΜΑ Β2

Σχ. βιβλίο σελ. 104 «Στην πολιτική πρακτική...αντίπαλη παράταξη».

ΘΕΜΑ Γ1

Α)Το 1927, με αφορμή το αίτημα της Ελλάδας στην Κοινωνία των Εθνών για παροχή πρόσθετου δανείου, τέθηκε το ζήτημα της δημιουργίας μιας κεντρικής κρατικής τράπεζας, που θα αναλάμβανε τη διαχείριση των χρεών, την έκδοση χαρτονομίσματος και την ενιαία εφαρμογή της κυβερνητικής οικονομικής πολιτικής. Παρά τις αντιδράσεις της Εθνικής Τράπεζας και κάτω από την πίεση των ξένων συμβούλων, το Μάιο του 1927 ιδρύθηκε η Τράπεζα της Ελλάδος, η οποία άρχισε τη λειτουργία της ένα χρόνο αργότερα **όπως επιβεβαιώνεται και από τον συγγραφέα του πρώτου δευτερογενούς παραθέματος.**

Πολύ γρήγορα πέτυχε σταθερές ισοτιμίες της δραχμής με τα ξένα νομίσματα, στηρίζοντας την έκδοση χαρτονομίσματος στα αποθέματά της σε χρυσό και

συνάλλαγμα και εξασφαλίζοντας τη μετατρεψιμότητα του εθνικού νομίσματος σε χρυσό. **Όπως γίνεται τεκμαρτό από την πηγή με την ίδρυση της κεντρικής κρατικής τράπεζας εφαρμόστηκε ο κανόνας του χρυσού συναλλάγματος με το οποίο οι κάτοχοι δραχμών θα μπορούσαν - υπό προϋποθέσεις - να μετατρέψουν τα εθνικά του νομίσματα σε λίρες.** Η επιτυχία αυτή οδήγησε τα δημόσια οικονομικά σε περίοδο ευφορίας, βελτίωσε την πιστοληπτική ικανότητα του κράτους, ενίσχυσε την εισροή συναλλάγματος και τις επενδύσεις και προκάλεσε μία ισχυρή δυναμική που επέτρεψε τις σημαντικές πολιτικές, θεσμικές και οικονομικές πρωτοβουλίες της τελευταίας κυβέρνησης του Ελευθερίου Βενιζέλου (1928-1932). **Χαρακτηριστική είναι η αναφορά του Κ. Κωστή στην εφαρμογή του χρυσού κανόνα που έπαιξε καθοριστικό ρόλο στην κυκλοφορία των τραπεζογραμματίων και την νομισματική προσφορά στις συναλλαγές της χώρας.** Η περίοδος αυτή κράτησε μέχρι τις αρχές του 1932, οπότε εκδηλώθηκαν στη χώρα οι συνέπειες της μεγάλης οικονομικής κρίσης, που ξεκίνησε από τη Νέα Υόρκη το 1929.

Β) Η παγκόσμια οικονομική κρίση έφτασε στην Ελλάδα σε μία εποχή «ευημερίας». Η «ευημερία» σήμαινε ότι η εμπιστοσύνη των Ελλήνων σε ένα καλύτερο οικονομικά μέλλον είχε αποκατασταθεί, οι σκοτεινές εποχές της δεκαετίας του 1920 έδειχναν να απομακρύνονται, οι πληγές έκλειναν, η φτώχεια περιοριζόταν και το ελληνικό κράτος έδειχνε να σχεδιάζει το μέλλον με μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση και αισιοδοξία.

Οι προσπάθειες της ελληνικής κυβέρνησης να αποτρέψει την κρίση εξάντλησαν τα αποθέματα της χώρας σε χρυσό και συνάλλαγμα. Την άνοιξη του 1932, όμως, η κυβέρνηση δεν μπόρεσε να αποφύγει την αναστολή της μετατρεψιμότητας του εθνικού νομίσματος, καθώς και την αναστολή εξυπηρέτησης των εξωτερικών δανείων. **Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει η δευτερογενής πηγή του κειμένου Β το διάστημα 1931-1932 η ελληνική κυβέρνηση και η Τράπεζα της Ελλάδος κατέβαλε υπεράνθρωπες προσπάθειες για να μην εγκαταλειφθεί η μετατρεψιμότητα της δραχμής και η υποτίμηση του εθνικού νομίσματος της χώρας.** Έτσι εγκαινιάστηκε μια περίοδος ισχυρού κρατικού παρεμβατισμού στα οικονομικά ζητήματα, ιδιαίτερα στις εξωτερικές συναλλαγές, και μια πολιτική προστατευτισμού, με σκοπό την αυτάρκεια της χώρας. **Όπως γίνεται τεκμαρτό από τον συγγραφέα του παραθέματος Χρήστο Χατζηιωσήφ το πρώτο πλήγμα της υποτίμησης το δέχτηκε ο διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος Αλέξανδρος Διομήδης που αντικαταστάθηκε με την αιτίαση ότι μεροληπούσε υπέρ των μεγαλοβιομηχάνων τις παραμονές επιβολής των συναλλαγματικών περιορισμών.** Η Ελλάδα μπήκε με τη σειρά της στο χώρο της κλειστής οικονομίας, όπου οι συναλλαγές καθορίζονταν περισσότερο από γραφειοκρατικές διαδικασίες παρά από ελεύθερες οικονομικές συμφωνίες.

Στο εξωτερικό εμπόριο κυριάρχησε προοδευτικά η μέθοδος του διακανονισμού «κλήριγκ». Οι διεθνείς συναλλαγές δεν γίνονταν, δηλαδή, με βάση το μετατρέψιμο συνάλλαγμα αλλά με βάση διακρατικές συμφωνίες που κοστολογούσαν τα προς ανταλλαγή προϊόντα και φρόντιζαν να ισοσκελίσουν την αξία των εισαγωγών με

την αντίστοιχη των εξαγωγών, στο πλαίσιο ειδικών λογαριασμών. Για μια χώρα, όπως η Ελλάδα, όπου οι συναλλαγές με το εξωτερικό ήταν έντονα ελλειμματικές, η διαδικασία αυτή, πέρα από τα αρνητικά, είχε και θετικά στοιχεία.

ΘΕΜΑ Δ1

A)

Σε αντίθεση με τις σχετικά ασαφείς θέσεις και τη συγκεχυμένη ιδεολογία του γαλλικού κόμματος, το ρωσικό χαρακτηριζόταν από σταθερές πολιτικές θέσεις. Η ομοιότητα με τα δύο άλλα κόμματα βρισκόταν στο γεγονός ότι στη Μεγάλη Δύναμη, στην οποία στήριζαν τις ελπίδες τους για την εξωτερική πολιτική, αναγνώριζαν και ένα πρότυπο για την εσωτερική οργάνωση της χώρας. **Το κείμενο Β κάνει ιδιαίτερη αναφορά στις ελπίδες που είχαν στηρίξει οι ρωσόφρονες στην ομόδοξη χώρα, καθώς πίστευαν ότι θα μπορούσε να καθарίσει από τον οθωμανικό ζυγό τα Βαλκάνια και την ευρύτερη Ανατολή.** Η Ρωσία μπορούσε να βρει αποδοχή από μεγάλο τμήμα του πληθυσμού, επειδή ήταν η μοναδική Μεγάλη Δύναμη με ορθόδοξο χριστιανικό δόγμα. **Ανάλογες πληροφορίες παραθέτει και το δευτερογενές κείμενο Γ το οποίο υποστηρίζει ότι οι έλληνες προσέβλεπαν ανέκαθεν στη βοήθεια του τσάρου. Ακόμα Ελλάδα και Ρωσία είχαν κοινές αναμνήσεις από εκστρατείες ενώ η συνθήκη του Κιουτσούκ Καϊναρτζή 1774 παρείχε ασφάλεια αλλά και ευκαιρίες πλουτισμού**

Χαρακτηριστικό του ρωσικού κόμματος ήταν η άκρως συντηρητική στάση σε όλες τις επιλογές του. **Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ο συγγραφέας του πρώτου δευτερογενούς παραθέματος μέσα από την εντεκάχρονη πορεία του υποστήριξε την απολυταρχία ενώ προς το τέλος έγινε οπαδός ενός περισσότερο φιλελεύθερου συνταγματισμού.** Το θεμέλιο της κοινωνικής τάξης ήταν γι' αυτό η θρησκεία. Σ' αυτήν βασιζόταν και η νομιμότητα της εξουσίας. Έβλεπε την Εκκλησία σε διαρκή κίνδυνο και καταπολεμούσε τον κοσμοπολιτισμό και την οποιαδήποτε αποστασιοποίηση από τις παραδόσεις. Η ξενοφοβία, όπως επίσης η άρνηση του διαφωτισμού και της δυτικής παιδείας αποτελούσαν κυρίαρχες αντιλήψεις των μελών του. Προκειμένου να προσεγγίσει ευρύτερα στρώματα, απευθυνόταν συχνά στο θρησκευτικό συναίσθημα των Ελλήνων. **Χαρακτηριστική είναι η δήλωση του κόμματος στη ν εφημερίδα Αιών όπου δίνεται το στίγμα των θέσεων του που είναι η αφοσίωση στην πίστη και η ικανοποίηση των εθνικών δικαιών.**

Το ιδιαίτερο πρόβλημα που έβλεπε το κόμμα των «ναπαίων» (όπως αλλιώς ονομαζόταν), στην περίοδο της βουαρκοκρατίας, δεν ήταν ο αυταρχισμός του

καθεστώς, αλλά οι κίνδυνοι που αντιμετώπιζαν η πίστη και η Εκκλησία από τα μέτρα που ψήφισε η αντιβασιλεία, π.χ. το αυτοκέφαλο της Ελληνικής Εκκλησίας, η οποία έως τότε υπαγόταν στο Οικουμενικό Πατριαρχείο. Θεωρούσαν ότι η υποταγή της Εκκλησίας της Ελλάδας στο Πατριαρχείο επέτρεπε στη Ρωσία να επεμβαίνει για την προστασία των ορθόδοξων. Στην απόφαση για το αυτοκέφαλο της Εκκλησίας οι ναπαίοι άσκησαν έντονη αντιπολίτευση. **Το κόμμα σύμφωνα με το πρώτο παράθεμα υποστήριζε την ορθόδοξη μοναρχία καθώς και την συμφιλίωση ελληνικής εκκλησίας με την εκκλησία της Κωνσταντινούπολης**

B)

Με το κόμμα αυτό συμπαρατάχθηκαν, ιδίως κατά την εποχή της διακυβέρνησης της χώρας από τον Καποδίστρια, όσοι είχαν υποφέρει ιδιαίτερα κατά την εποχή της Επανάστασης και κατά τους εμφύλιους πολέμους: οι ακτήμονες, οι μικροϊδιοκτήτες γης, αγωνιστές και χαμηλόβαθμοι αξιωματικοί, μοναχοί, και δημόσιοι υπάλληλοι που διορίστηκαν από τον Καποδίστρια και μετά τη δολοφονία του απολύθηκαν. **Προς επίρρωση των παραπάνω η δευτερογενής πηγή κείμενο Δ υποστηρίζει ότι ο πυρήνας των οπαδών του ρωσικού κόμματος ήταν βαθιά θρησκευόμενες λαϊκές τάξεις που ήταν εναντίον των κυβερνητικών μέτρων και παρακινούνταν από τον κατώτερο κλήρο.** Όλοι αυτοί απαιτούσαν την ίδρυση ενός ισχυρού κράτους, το οποίο, σε συνεργασία με τη Ρωσία και το Οικουμενικό Πατριαρχείο, θα φρόντιζε για την καθαρότητα της πίστης και θα αναγνώριζε στην Εκκλησία κυρίαρχη θέση. Πίστευαν ότι κάποιοι ικανοί πολιτικοί γνώριζαν τα προβλήματα του λαού καλύτερα από τον ίδιο, κι αυτοί θα έπρεπε να κυβερνήσουν. Ήταν κατά κύριο λόγο αντισυνταγματικοί, υπέρ ενός συγκεντρωτικού συστήματος διακυβέρνησης και κατά της πολυφωνίας, μολονότι σε ορισμένες περιπτώσεις φαίνεται να συνεργάστηκαν στην ψήφιση συνταγμάτων. **Σύμφωνα με το παράθεμα στο κείμενο Β ο αρχηγός του ρωσικού κόμματος Θεόδωρος Κολοκοτρώνης θεωρούσε για μεγάλο χρονικό διάστημα τον ελληνικό λαό πολιτικά ανώριμο ώστε να του παρασχεθεί σύνταγμα.**

Επιμέλεια απαντήσεων: Καλομοίρη Κατερίνα
Φιλολόγος